

SADRŽAJ

UVOD	8
1. STRUKTURA RADA.....	15
2. METODOLOŠKO HIPOTETIČKI OKVIR RADA.....	17
2.1. Predmet istraživanja	17
2.2. Cilj istraživanja.....	17
2.3. Metode istraživanja	17
2.4. Hipoteze.....	19

DIO I

TRŽIŠTE I KONKURENCIJA - OPŠTI PRISTUP	20
---	----

GLAVA I

<i>POJAM TRŽIŠNE KONKURENCIJE</i>	21
1. UOPŠTENO O TRŽIŠTU I KONKURENCIJI	21
1.1. Tržište	21
1.2. Tržišno takmičenje - konkurencija	21
2. DEFINISANJE POJMA TRŽIŠNA KONKURENCIJA	22
2.1. Definicija konkurencije	22
2.2. Konkurencija i konkurentnost	24
3. TRŽIŠNA KONKURENCIJA U PRAVU EU.....	25
3.1. Pravni okvir zaštite tržišne konkurencije EU	25
3.2. Izvori prava EU	26
3.2.1. Ugovori o EU	27
3.2.2. Regulative, direktive i odluke Savjeta i Komisije EU.....	29
3.2.3. Pravila i preporuke EU	30
3.3. Izvori prava konkurencije.....	30
3.3.1. Propisi EU o zabranjenim sporazumima	31
3.3.2. Propisi EU o zloupotrebi dominantnog tržišnog položaja.....	33
3.3.3. Propisi EU o koncentracijama privrednih subjekata	33
3.3.4. Propisi o državnoj pomoći	33
3.3.5. Propisi EU o liberalizaciji monopolskih i regulisanih sektora	34

3.4.	Sistem zaštite tržišne konkurencije EU	35
3.4.1.	<i>Kontrola koncentracija privrednih subjekata u pravu EU</i>	36
3.4.2.	<i>Kontrola restriktivnih (zabranjenih) sporazuma privrednih subjekata u pravu EU</i> ..	39
3.4.3.	<i>Kontrola zloupotrebe dominantnog položaja privrednih subjekata u pravu EU</i>	43
4.	TRŽIŠNA KONKURENCIJA U NACIONALNIM PRAVNIM SISTEMIMA	45
4.1.	Odnos između prava tržišne konkurencije EU i drugih nacionalnih pravnih sistema	45
4.2.	Pravni sistem zaštite tržišne konkurencije SAD-a	46
4.3.	Pravni sistem zaštite tržišne konkurencije Hrvatske	49
4.4.	Pravni sistem zaštite tržišne konkurencije Srbije	52
4.5.	Pravni sistem zaštite tržišne konkurencije Crne Gore.....	55
4.6.	Pravni sistem zaštite tržišne konkurencije Bosne i Hercegovine.....	58

G L A V A I I

NASTANAK I ISTORIJAT PRAVA KONKURENCIJE

1.	NASTANAK I RAZVOJ PRAVA KONKURENCIJE SJEDINJENIH AMERIČKIH DRŽAVA	62
1.1.	Nastanak prava konkurencije Sjedinjenih Američkih Država - Šermanov zakon	62
1.2.	Razvoj prava konkurencije Sjedinjenih Američkih Država - Klejtonov zakon	65
1.3.	Savremeno pravo konkurencije Sjedinjenih Američkih Država	69
2.	NASTANAK I RAZVOJ PRAVA KONKURENCIJE EU	73
2.1.	Nastanak prava konkurencije EU	73
2.1.1.	<i>Evropski propisi o konkurenciji nastali prije ili uporedo sa osnivanjem i razvojem Evropske ekonomske zajednice (EZ/EU)</i>	74
2.1.2.	<i>Razvoj Evropske politike konkurencije - propisi o konkurenciji nastali u okviru Evropske ekonomske zajednice (EZ/EU)</i>	77

G L A V A I I I

OSNOVNI POJMOVI POLITIKE ZAŠTITE KONKURENCIJE EU

1.	POJAM PRIVREDNOG SUBJEKTA	92
2.	RELEVANTNO TRŽIŠTE	94
2.1.	Definisanje relevantnog tržišta	94

2.2.	Pojam relevantnog tržišta	95
2.2.1.	<i>Relevantno tržište proizvoda</i>	96
2.2.2.	<i>Relevantno geografsko tržište</i>	98
2.2.3.	<i>Vremenska dimenzija relevantnog tržišta</i>	100
2.3.	Kriterijumi za određivanje relevantnog tržišta	101
2.4.	Određivanje relevantnog tržišta.....	103
2.5.	Analiza stanja konkurencije na relevantnom tržištu.....	105
2.5.1.	<i>Koeficijent entropije</i>	106
2.5.2.	<i>Lorencova kriva</i>	106
2.5.3.	<i>Ginijev koeficijent</i>	107
2.5.4.	<i>Herfindahl-Hirschman indeks</i>	109
2.5.5.	<i>Delta indeks</i>	110
2.5.6.	<i>Racio koncentracije</i>	111
3.	TRŽIŠNA MOĆ	113
3.1.	Procjena tržišne moći	113
3.2.	Lernerov indeks	113
3.3.	Ekonomska analiza tržišne pozicije.....	114
3.4.	Ograničavanje tržišne moći	115
4.	DOMINANTAN TRŽIŠNI POLOŽAJ I NJEGOVA ZLOUPOTREBA	116
4.1.	Dominantan tržišni položaj.....	116
4.2.	Zloupotreba dominantnog tržišnog položaja	118
4.2.1.	<i>Pojam zloupotrebe dominantnog tržišnog položaja</i>	118
4.2.2.	<i>Oblici zloupotrebe dominantnog tržišnog položaja - imenovani slučajevi</i>	120
4.2.3.	<i>Klasifikacije slučajeva zloupotrebe dominantnog tržišnog položaja</i>	123
5.	SAVRŠENA I NESAVRŠENA KONKURENCIJA	124
5.1.	Savršena konkurencija.....	124
5.2.	Nesavršena konkurencija.....	126
5.3.	Vrste nesavršene konkurencije	127
5.3.1.	<i>Nesavršena konkurencija na strani ponude</i>	127
5.3.2.	<i>Nesavršena konkurencija na strani potražnje</i>	128
6.	MONOPOL	128
6.1.	Pojam monopola.....	128
6.2.	Vrste monopola	133
6.2.1.	<i>Potpuni ili apsolutni monopol</i>	133

6.2.2.	<i>Monopson</i>	133
6.2.3.	<i>Unilateralni i bilateralni monopol</i>	134
6.2.4.	<i>Parcijalni i kvazi monopol</i>	134
6.2.5.	<i>Prirodni, ekonomski i oktopodski monopol</i>	134
6.2.6.	<i>Zakonski ili pravni monopol</i>	135
7.	RESTRIKTIVNI (ZABRANJENI) SPORAZUMI	136
8.	KONCENTRACIJA PRIVREDNIH SUBJEKATA	137
8.1.	Pojam koncentracije privrednih subjekata.....	137
8.2.	Fuzija prethodno nezavisnih privrednih subjekata	138
8.3.	Sticanje kontrole ili prevladavajućeg uticaja nad privrednim subjektom	140
8.4.	Zajedničko ulaganje.....	141
8.4.1.	<i>Pojam zajedničkog ulaganja</i>	141
8.4.2.	<i>Zajedničko ulaganje sa potpunim funkcijama (koncentrativna zajednička ulaganja)</i>	143
8.4.3.	<i>Zajedničko ulaganje sa ciljem zajedničke koordinacije tržišnih aktivnosti (kooperativna zajednička ulaganja)</i>	145
8.4.4.	<i>Zajedničko ulaganje i zaštita tržišne konkurencije</i>	145
9.	DRŽAVNA POMOĆ	147
9.1.	Pravo državne pomoći	147
9.2.	Državna pomoć u pravu konkurencije EU	148
9.3.	Pojam državne pomoći	149
9.4.	Izvori državne pomoći.....	151
9.5.	Selektivnost kao obilježje državne pomoći	153
9.6.	Izuzeci od zabrane dodjele državne pomoći.....	155
9.7.	Postupak kontrole državne pomoći u Evropskoj uniji.....	160
10.	LIBERALIZACIJA MONOPOLSKIH I REGULISANIH SEKTORA	165
10.1.	Liberalizacija u kontekstu politike konkurencije EU	165
10.2.	Sektori izuzeti od primjene prava konkurencije EU.....	167
10.3.	Primjena pravila konkurencije u monopolskim i regulisanim sektorima.....	167

DIO II

ZABRANJENI SPORAZUMI	171
-----------------------------------	-----

GLAVA I

ZABRANJENI SPORAZUMI U PRAVU KONKURENCIJE	172
--	-----

1. DEFINISANJE ZABRANJENIH SPORAZUMA.....	172
1.1. Terminologija restriktivnih i zabranjenih sporazuma.....	172
1.2. Istorijat zabranjenih sporazuma u pravu konkurencije.....	173
1.3. Pojam i zakonsko određenje zabranjenih sporazuma.....	174
2. OSNOVNI ELEMENTI ZABRANJENIH SPORAZUMA.....	177
2.1. Učesnici u zabranjenom sporazumu.....	177
2.2. Oblici i uslovi za postojanje zabranjenih sporazuma.....	178
2.2.1. <i>Dokazivanje postojanja i forma zabranjenih sporazuma</i>	178
2.2.2. <i>Prećutno zaključivanje zabranjenih sporazuma</i>	180
2.2.3. <i>Mane volje prilikom zaključenja zabranjenih sporazuma</i>	181
2.2.4. <i>Odluke udruženja privrednih subjekata kao oblik zabranjenog sporazuma</i>	182
2.2.5. <i>Usaglašena praksa kao oblik zabranjenog sporazuma</i>	183
3. PODJELA I VRSTE ZABRANJENIH SPORAZUMA.....	190
3.1. Podjela zabranjenih sporazuma prema cilju i posljedici ograničenja tržišne konkurencije.....	190
3.2. Podjela zabranjenih sporazuma na horizontalne i vertikalne sporazume.....	191
3.3. Horizontalna ciljna ograničenja.....	195
3.3.1. <i>Sporazumi o cijenama</i>	195
3.3.2. <i>Sporazumi o ograničavanju ponude</i>	199
3.3.3. <i>Sporazumi o podjeli tržišta ili kupaca</i>	200
3.3.4. <i>Sporazumi o kolektivnom bojkotu</i>	202
3.3.5. <i>Sporazumi sa ciljnim ograničenjima koja se odnose na istraživanje, razvoj i transfer tehnologija</i>	204
3.4. Vertikalna ciljna ograničenja.....	204
3.4.1. <i>Sporazumi sa vertikalnim cjenovnim ograničenjima</i>	204
3.4.2. <i>Sporazumi sa vertikalnim ograničenjima u pogledu teritorije ili kupaca</i>	209
3.4.3. <i>Sporazumi sa vertikalnim ograničenjima koji se odnose na primaoca licence</i>	214
3.4.4. <i>Ostala nedefinisana ciljna ograničenja</i>	215

3.5.	Posljedična ograničenja konkurencije	215
3.5.1.	<i>Analiza efekata sporazuma na intrabrand i interbrand konkurenciju</i>	216
3.5.2.	<i>Popratna ograničenja konkurencije</i>	217
4.	NIŠTAVOST ZABRANJENIH SPORAZUMA.....	219

G L A V A II

SPORAZUMI O OGRANIČENJU TRŽIŠNE KONKURENCIJE KOJI SU USLOVNO DOPUŠTENI..... 221

1.	SPORAZUMI MALE VRIJEDNOSTI	221
2.	IZUZEĆA SPORAZUMA OD ZABRANE.....	223
2.1.	Uslovi za izuzeće sporazuma od zabrane	224
2.1.1.	<i>Unapređenje proizvodnje ili distribucije proizvoda ili usluga, ili promocija tehničkog i ekonomskog razvoja</i>	225
2.1.2.	<i>Omogućavanje potrošačima pravičnog udjela u koristi ostvarenoj sporazumom</i> ...	229
2.1.3.	<i>Neophodnost ograničenja</i>	232
2.1.4.	<i>Nepostojanje mogućnosti isključivanja konkurencije u bitnom dijelu proizvoda ili usluga koje su predmet sporazuma</i>	233
2.2.	Vrste izuzeća sporazuma od zabrane.....	234
2.2.1.	<i>Pojedinačna izuzeća sporazuma od zabrane</i>	235
2.2.2.	<i>Grupna (blok) izuzeća sporazuma od zabrane</i>	240

G L A V A III

ZABRANJENI SPORAZUMI U PRAKSI KONKURENCIJSKIH ORGANA BOSNE I HERCEGOVINE I ZEMALJA IZ OKRUŽENJA 249

1.	ZABRANJENI SPORAZUMI U PRAKSI KONKURENCIJSKOG SAVJETA BIH	249
2.	ZABRANJENI SPORAZUMI U PRAKSI ZEMALJA IZ OKRUŽENJA (HRVATSKA, SRBIJA I CRNA GORA)	256
2.1.	Zabranjeni sporazumi u praksi Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja Hrvatske ...	256
2.2.	Zabranjeni sporazumi u praksi Komisije za zaštitu konkurencije Srbije	261
2.3.	Zabranjeni sporazumi u praksi Agencije za zaštitu konkurencije Crne Gore	265

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA	269
LITERATURA	276
KNJIGE I UDŽBENICI	276
NAUČNI RADOVI I STRUČNI ČLANCI.....	278
OSTALI IZVORI	281
PROPISI	281
Propisi Evropske unije.....	281
Propisi Sjedinjenih Američkih Država.....	284
Propisi Bosne i Hercegovine	285
Propisi Republike Srpske	286
Propisi Federacije Bosne i Hercegovine.....	286
Propisi Srbije	286
Propisi Hrvatske	287
Propisi Crne Gore	287
Propisi Njemačke	287
Propisi Velike Britanije	287
PRAKSA KONKURENCIJSKIH ORGANA I SUDOVA	288
Odluke Evropske komisije	288
Presude Evropskog suda pravde.....	288
Presude Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih Država.....	290
Rješenja Konkurencijskog savjeta Bosne i Hercegovine	290
Rješenja Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja Hrvatske	291
Rješenja Komisije za zaštitu konkurencije Srbije	291
Rješenja Agencije za zaštitu konkurencije Crne Gore	291
INTERNET STRANICE	291
SPISAK TABELA I GRAFIKONA	293
SPISAK SKRAĆENICA	294